

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Az áll. főgimn. új épülete.

Fogaras, 1908 szept. 5-én.

A állami főgimnázium új épülete rohamosan fölépült s eltekintve egy és más apróbb munkálatoktól, nemsokára teljesen be lesz fejezve, amiért dicséret és elismerés illeti az ügyes, és szorgalmas vállalkozót, aki az előirt és kiszabott időre siet a munkálatokat befejezni. Mivel azonban f. év szeptember 1-ére még nem volt átadható az épület, így a muzsák a folyó 1908-909. iskola évben a régi épületben szedik, gyűjtik még szorgalmas méhként a tudomány édes mézét, de majd nemsokára megkezdődik már a nagy hurcolkodás, berendezkedés stb. s már a nebulók a jövő 1909-1910. iskolaévet az új főgimnázium épületében fogják megkezdni.

Valóban nagy hálával lehet Fogaras az állam iránt, hogy ezt a monumentális épületet itt, ezen az ekszponált vidéken, a magyarság e végvárában tisztán és önzetlenül a saját erejéből építtette föl,

sem a város, sem a megye nem adott hozzá egy fillért sem a telken kívül (talán nem is tudott volna adni mert szegény.)

A magyar kormány belátta, hogy ez az intézet milyen missziót van hivatva teljesíteni, itt e nemzetiség lakta vidéken azért volt olyan áldozatkész és bőkezű, elismerés hála és köszönet érte a nemzeti kormánynak, s különösen a kultuszminisztérium európai híru nagy vezérének: Apponyi Albert gróf vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszternek, aki a régen lappangó eszmét illetve tervet a megvalósulás stádiumába terelte.

Ő előtte ez is, mint sok más csak ígért malaszt volt, hiszen ebből kifolyólag neveztük mi el Fogarast az ígéretek földének, mert sok minden meg volt ígérve, csak idők kérdése volt (fogarasi szálló ígéré lett!) és még sem volt semmi!

Denique a m. kir. állami főgimn. új épülete — a kultuszminiszter, az állam kegyelméből — hála istennek fölépült s ma már rendületlenül áll mint

Sion hegye s hivatva van arra, hogy a magyar nyelvet és magyar állameszmét e poliglott vidéken diadalra vigye és most már a város és a polgárság is tegye meg a maga kötelességét az állammal szemben. A várostól nem kérünk egyebet csak azt, hogy áll. főgimnázium homlokzatára tetessen egy villamos órát, — központi óra felállításával kapcsolatosan — amely a város lakosságának, de különösen az ifjaknak a pontos időt jelezze, mert az új épületben nem lesz nagy csengő amely az órát messzehangzólag jelezze hanem csak kis villamoscsengő tehát a hangja nem lesz messze hangzó s a toronyórák ütésére pedig nem támaszkodhatik a tanuló, mert azt a mutatóra szálló varjak kormányozzák s van idő mikor a szásztemplom órája 67 helyett 48-at s majd megfordítva üt. Kérjük továbbá a hatóságot, hogy a főgimnázium új épülete elé — amint azt tervezte is villamos ivlámpát tetessen, hogy ne legyen ott sötét, ne botorkázzanak ott az emberek, mert ez a monumentális, szép

TÁRCA.

SZEPTEMBERBEN.

Tiszta, derült a mennysátor
Nincs az égnek fellege,
Bőven száll az ég urától
Az áldott nap melege.

Fü, fa, levél, meg se rezzen,
Oly mélézó néma osönd,
Elmerengök hosszan ezen
Ah! lelkembe erőt önt.

Minden szikla s völgy öléből
Kristály patak csörgedez.
Buzogva, forrva elétör
A Léthe hüs cseppje ez.

Molyból, ha ivott az ember
Minden bu, baj tova száll,
Nem jár soha könnyes szemmel
Bonne megnyugvást talál

Sziklás bérook körös-körül

A nap utja itt rövid,
Hegy tövében oltár körül
Számálgatom perceit,

Ő pedig egy szikla mögöl
Fenyves közöl les le rám.
Az erdőben halvány köd ül
Sötét lesz a táj, magány.

Csendes öszi szellő szárnyán
Fehér fátyol longedez.
Lassan, szeliden leszállván
Bájós ösz jelképe ez.

Éltem öszét is előrtém
Szép nyaramnak vége már,
Az idő nem áll meg értem,
Könnyü szárnyon tova száll.

Lassan, lassan, észrevétlen
Befödi fejem a dér,
S nem csak a táj, én is érzem
Bizony, közeleg a tél.

Halmy Gyula.

Vasuton a felhők fölött.

— Schweizi pillanatfelvételek. —

A „Fogaras és Vidéke” eredeti tárcája.

Irta: Leopold Gyula.

Eszteendőnként beszoktam számolni nyári utazásaimról, melyekkel 11 hónap kimerítő munkája után pihenéssel, világlátással kárpótolom magamat. Pihenés?! Vajjon helyt áll-e ez a kifejezés akkor, amikor az ember napokon keresztül vonaton, vagy hajón ül, majdnem minden éjszaka más szállodában hál, más asztalnál eszik és szemét és lelkét egyre foglalkoztatják nagystilü látnivalók, érdekes tapasztalások. Azt hiszem, a modern ember, különösen vállalkozó, vagy kereskedő nem is tud úgy pihenni, mint a többi boldog halandó, t. i., hogy abszolút nyugalomnak, semmittevésnek veti oda magát szabadság ideje alatt. Ma, amikor a tudósok, az agymunkának és az idegrendszernek minden csinját-binját ösmerik több világkapacitás tanítja, hogy a munkálkodó szellemnek nem az abszolút pihenés adja meg a nyugalmat és

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kénálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára tvegenkint 4.— korona

épület mindenképen megérdemli azt, hogy a hatóság és a polgárság a körülötte levő teret tatarozza, szépítse.

Mert ezzel az épülettel a Teleki és Zeyk utcák, a melyek közül az egyiket méltán Rákóczy utcának, a másikat pedig Apponyi utcának lehetne elnevezni (gróf Apponyi Albertről) nagyon sokat nyertek s mind a két utca meglehetősen emeli egymást is, így tehát mutat, de jó volna már ha a hatóság az ott lakó háztulajdonosokkal megkezdtené a patak partjának a szabályozását, illetve a part építését. Ezek óta ott hevernek a kövek a Zeyk és Olt utcákon a háztulajdonosok előtt, mi késlelteti tehát az építkezés megkezdését?

Szép volna továbbá az is ha a Zeyk utcában egyes kis házikók — amelyek már nem állanak a mai kor színvonalán — eltűnéznének s fölváltanának azokat olyan forma házak, mint pl. a János Ignác, Dr. Hochmann Nándoré, dr. Schul Alberté stb., hogyha azok a kis viskók is eltűnéznének a látóhatárról, akkor azután pompásan nézne ki az áll. főgimnázium perifériája.

Reméljük azonban, hogy ami késik az még nem mulik mind megtörténhetik, így fölépülnek idővel a kis viskók is, ki lesz építve a Zeyk és Olt utcák patak partja s így a patak partjának rendezésével elfognak tűnézni a patak piszkai, az uszó csirke belek, ürülékek stb. s az utcák kiköveztetésével el fog tűnni a portenger s a timárlakta helyeken pedig a penetráns bűz, amelyek egyáltalában nem komptenensek egy

rend. tan. városhoz s radikális kurára várnak!

Szivelje meg a hatóság és a polgárság ezeket a sorokat s kezdjék meg a restaurálás boldogító nagy munkáját minél előbb.

Mutassuk meg tehát, ha a kormány bőkezű volt s áldozott Fogaras vármegegyéért e monumentális épülettel, akkor mi is tegyük meg azt, ami tőlünk telhető s ne kunktároskodjunk tovább a fenti dolgokkal!

Halmi Gyula.

A tanítók és tanítónők helyzete.

Fogaras, 1908. szept. 4.

Majdnem minden generáció életében előfordul olyan időszak, amikor termő kegye az idők folyamán egy-egy állásban nagyon sokat produkál.

Egyszer nagy a tanárihiány, máskor meg csőstül van, mint mondani szokták.

Most rengeteg sok az állás nélküli tanító és tanítónő. Hiszen csak kis városunkban Fogarason is mennyi az okl. tanító és tanítónő és még mennyi készülő van ezen a pályán.

Állítólag az egész országban 5000 okl. tanító és tanítónő teng-leng állás nélkül.

Horribile dictu' hová jutunk? Egyszóval sok az eszkimó, kevés a foka, t. i. az állás ezen a téren. De Istenem! melyik pályán nincs most túltengés?

Tanár, ügyvéd, doktor stb. . . az is van rengeteg, annyi, hogy egy időre a termelést be kellene szüntetni, míg az élők elhelyezik.

Ezek a szegény állás nélküliek folyton kilincselnek, füt-fát megmozgatnak de hiába! Egy ideig reménykednek, de azután remél-

nyük is szétpattan mint a szines szappan buborék.

Oh ezek a szegény alakok tovább járják a kálváriát, az élet golgotháját: amely a nyomorban kulminálódik.

Vajjon mi ennek az oka?

Egyszerűen az, hogy a tanítói és női karban sokkal nagyobb a termelés, mint a mennyit az ország kultúr-szükséglete ezen a téren meg tudna emészteni. Itt is úgy van, mint a materiális világban, hogy a fölösleg nem mehet be a forgalomba, nem válik vérré, nem lesz belőle anyagcsere, hanem mint holt anyag, azon kívül marad, a szervezetből — az államgépezetét érve — kiválik.

Eleinte, — természetesen mikor még tanító s tanítónő hiány volt — nagyon megrohanták ezeket az állásokat mind a kétféle nem, épen úgy mint a kivándorlók Amerikát, de mikor már ez is megtelt, az állások be lettek töltve természetesen sokan hoppon maradtak.

Az államot, a kormányt ezért nem lehet vádolni, mert az állam évről-évre állítja fel az új áll. okl. iskolákat s nevesi ki vagy veszi át a tanítókat és tanítónőket egyaránt. De mégis már a kínálat és a kereslet között az egyensúly nagyban megbomlott, s hogy a mérleg karja mikor fog ismét helyre billenni vagy egyensúlyba lépni, az már a jövő titka?!

Ezen a bajon, amely társadalmi nyavalya, olyan formán lehetne segíteni, hogy a megállapított diagnózis szerint a túltermelést meg kell akadályoznia az államhatalomnak.

Sőt még többet mondunk a termelés egyelőre be kellene szüntetnie a kormánynak, addig még a kereslet és a kínálat között az egyensúly idővel helyre nem áll.

Az egyensúlynak a megzavarása nem csak a természetben idéz elő veszedelmet, hanem az emberiség életében is katasztrófákat csinál. A magunk részéről tehát itt Fogarason csak jóindulattal figyelmeztetünk

felfrissülést, hanem a környezetnek, a szellem munkájának, a benyomásoknak megváltozása. Az ember néhány hétre egy újvilágba, új emberek és új életviszonyok közé kerül, megszokott foglalkozását felfüggeszti és ebben találja meg pszichológiai és fizikai felfrissülését. És ebben az érdekes tudományos megállapításban sok igazság van. Nem tudom ilyen jól töltöttem volna-e nyári szünidőmet, ha valami félreeső zugában a világnak elvonultam volna a magam gondolataival, dolgaival és lelkiállapotommal, mint így, amikor utaztam, láttam és tapasztaltam.

Schweizban jártam, Tell Vilmos országában, ahol égbenyuló csodás bergek között él Európa legszabadabb népe. Az ő természet lelkettrázó titáni alkotásait csodáltam meg itt és mondhatom, hogy a természet szépségei iránt fogékony lelkemet egyik meglepetés a másik után érte. Schweizban természetesen nem bántam meg, hogy miután előző években bejártam Német, Angol, Francia és Olaszországot, most Helvétia hótetőit kerestem fel.

E hótetők közül egyike a legimponánsabbnak a Jungfrau. Reggel 8 órakor indul el Interlakenből a vonat, melyet később gőz- és villamos hegyipálya vonat vált fel. Öt órai szakadatlan kapaszkodás után feljut az ember az 3200 méternyi magasságban lévő Eismeerig. És amikor az ember elmerül a természet csodáinak szemlélésében, önkény-

telenül meghajlik a modern technika előtt, amely lehetővé tette a jéggel, égig nyúló siklameredékekkel és szédítő hegyszakadékokkal impozáns hegykolosszusnak vonaton való megmászására. Ülünk benn a kupéban, amely kényelem dolgában mi kívánni valót sem hagy hátra és mellettünk, alattunk, fölöttünk, iszonyu sziklák, borzalmas hegyszakadékok, hegytömbök és gletscherek jönnek-tűnnek szakadatlan váltakozásban. Néhány év előtt még edzett turistától is nagy rekordszámra ment, ha a Jungfraut megmászta néhány nap alatt és ma öt rövid óra alatt érünk föl az Eismeerig, anélkül, hogy fölkelünk volna a kupé bőrpamlagáról.

Odafönt csikorgó hideg van; alig néhány kilométernyire az olasz határon a hegyek alján mosolygó kék ég alatt virul a citrom és a narancs, míg itt 2—3 ezer méter magasságban megszűnt minden vegetáció, kő és jég mindenütt, ahová a szem ellát. A végállamason, ahol a hidegtől borzongva szállnak ki az utasok, egy szép tágas modern vendégfogadó áll. Itt állandóan fűtött szoba és jeles konyha várják az utasokat. Természetes, hogy a páratlan tiszta hideg levegő rendkívül ritka és a tüdő dupla munkát fejt ki, hogy a kellő mennyiségű levegőt bejuttathassa a szervezetbe. Gyöngye idegzetű vagy szervezetű embernek nem ajánlom a kirándulást a Jungfraura, mert egy-kettőre rosszul lét fogja el az örök hó és jég világában.

Érdekes, hogy most a Jungfrau villamosvasutját meghosszabbítják egész a caucsig, úgy, hogy néhány év múlva már 4200 m. magasságba röpi a vasut a turistát.

Harmadnapra a Pilátusra rándultam. Luzernből hajó visz Alpnachstättig, honnan fogaskerekű visz fel a 2070 méter Pilátus hegycsúcsára. Ez az út is nagyszerű érdekességek látnivalóját nyújtja. Felhőkön keresztül vitt az utunk és nem mindennapi passzió volt a Pilátus csúcsáról letekinteni s néhány száz méter haladni az uszkáló felhőtáborral. Nem lehet leírni a csodás panorámát, amely a szem elé tárul, most a felhők eltakarnak mindent és egyszerre csak az alattunk lévő felhők megszakadnak és a támadt ürön át lenézhetünk az alattunk elterülő világ-océánba. Hegyek, völgyek, erdők, folyók, városok és falvak tűnnek fel szemünk előtt a távolban és közelben. Milyen szép is ez a mi földünk!

Nagyszerű panorámával kecsogteti az ember a Rigi-Kulm is, amelyről ugyancsak Luzernből mentem és pedig hajón Vitznau-ig, onnan pedig fogaskerekűn. Ez csak 1800 m. magas, de a rigi csúcsáról mesés a kilátás és az ember ellátta egész Zürichig, természetesen, ha tiszta a levegő.

Megnéztem aztán Meiringen mellett a csodás és borzalmas Aarechluchtot, az Aare folyó ágyát, amely több száz méter magas és két kilométer hosszú hegyszakadék. Nincs

mindenkit — ha magának kalváriát, kellemtelenséget nem akar csinálni — hogy egy ideig sem férfi, sem nő ne lépjen tanítói s tanítónői pályára már addig, amíg a kereslet nem áll egyenes arányban a kínálattal.
—ő.

A takarmányról.

Fogaras, 1908. szept. 5-én.

A lapok általában nagyon szomorú képben tüntetik föl az idej takarmányt, sőt takarmányhiányról írják. Mi is júniusban, július elején, míg az esőzések be nem állottak, vármegyénkben szintén takarmány hiányról írtunk, mert a májusi hónap után, mely a jó takarmány szülő hónapja megteremtője szokott lenni — tényleg elszomorító helyzetet láttunk, mert azt tudjuk, hogy május és június hónapban általában nagyon kevés eső esett, így az első kaszálás nagyon rosszul sikerült, habár az eső hiányt pótolja megyénkben a nép ügyessége, amely a csotornázás révén jól rátudja vezetni a patak vizét a kaszálóra, úgy hogy az folyton vízben áll.

Június végén, július, augusztus hónapokban azonban a takarmány fő tényezője, megteremtője Juppiter plurális megkönnyörült a szegény népen s megeregedtek az ég csatornái, esőben nem volt hiány s pompásan virult, zöldült az elárvult fü mindenfelé, úgy hogy az azután következő kaszálások elég jól, sőt sok helyen reményen fölül sikerültek. Hogy tényleg igazunk van, igazolja állításunkat az a tény is, hogy az emberek már nem vágják le a borjúkat s

nem adták el a hus kilóját 20 kr. 40 fillérért, mert lesz elég takarmány télre s azokat szépen fölnevelhetik. Csak addig vágják le a borjúkat, míg szomorú volt a helyzet, de ma már nem vágják. Vármegyénkben tehát a második, harmad kaszálás után takarmányhiányról szó sem lehet, igaz ugyan hogy takarmány bőség sincs, de hiány sem fordul elő, a takarmány közepes nivón áll. S most, hogy a szénát szállítják be a gazdák falun a fölséges, szagos szénától szinte csakugy „luhatnék“ az ember, olyan jól néz ki a takarmány.

A sok eső, mely a nyári hónapokban volt a vigasztalhatatlan képet eloszlatta s földerült a megye ábrázata, s így télire lesz mit enni az állatoknak: lónak, marhának egyaránt. Ezt csak azért írjuk ki, hogy tájékoztassuk a n. é. közönséget az igazi helyzetről, valódi tényállásról, mert a mészárosok utalva a takarmányhiányra — amely ez idő szerint vármegyénkben nincs, nagyon könnyen ismét csak felcsaphatják a hus árát. Takarmány télre való lesz, a marha ára olcsó, így tehát szó sem lehet a mészárosok indokolatlan stájerolásáról, hanem igen is még olcsóbban kell adniok a húst legyen az akár marha, borjú, vagy disznó hus. Fölhívjuk tehát a mészárosok figyelmét a közönség nevében, hogy a hatóság beavatkozását nem várva még olcsóbban árulják a húst!

—ő.

Iparos mestereink mennyiben lehetnek segítségére a tanítóknak az iparoktatás előmozdítása érdekében?

Helyi lapunk f. é. 34. számában „Iparostanonciskolai tanítók tanfolyama“ című rövid cikk keretében olvastam ezen óhajt: „A tanítók és mesterek vállvetett munkája mennyire előmozdítaná városunkban az iparoktatást!“ Ez a mondat megragadta figyelmemet. Elgondolkoztam rajta. Talán elolvasták e pár sort olvasni szerető iparos mestereink is. Talán ők is gondolkodtak rajta. Miben lehetnének a mi segítségünkre az iparos mesterek? — gondolkodtam én. — Miben lehetnének mi a tanítók segítségére? — talán gondolkodtak ők.

Nem tudom minő eredményre vezethetett gondolkozásuk e kérdés fölött. Az én lelkemben sokféle gondolat keletkezett az említett cikk hatása alatt. Nem végzek talán fölösleges munkát, ha azokat egyszerű, keresetlen szavakkal, minden frázis kikerülésével megkísérlem leírni úgy, a mint akkor átvonultak lelkemen. Hátha sikerül ezáltal mestereink figyelmét ipariskolánk felé irányítani s városunk iparoktatását legalább egy lépéssel előbb mozdítani.

Miben lehetnek hát iparos mestereink a mi segítségünkre?

Itt van szeptember. Kezdődik az új iskolai év a beiratásokkal. Igyekeznek először is minden mester a nála levő tanoncot a beiratásra kitűzött időben pontosan beiratni, hogy a rendes tanítás szeptember második felében megkezdhető legyen. Nem úgy, mint a múltban tapasztaltuk, hogy huzzák — halasszák a beiratást hónapokon keresztül s e miatt rendszeres tanítást hónapokon keresztül nem lehet végezni. Mennyire jobb lenne az eredmény, ha a tananyagot nem

az az erős agy ember, aki el ne szédülne, amikor végig megy az Áaresschluchton Remek látvány, ne mulassza el senki megnézni.

Gyönyörködtem még a Schaffhauseni vízesésben is.

Megnézni való helyek Schweiz nagy városai is, mint Zürich, Luzern, Bern, Genf, Bâle stb. Népes, régi és modern városok szép utcákkal, mindenütt óriási a forgalom.

A forgalom alatt természetesen az idegenforgalmat értem. Ismeretes, hogy Schweiz az idegenekből él. És egész Schweiz arra van berendezve, hogy itt az idegen minél jobban érezze magát. Ezer és ezer hotel van ebben az országocskában és mindegyikben mintaszerű a kiszolgálás, a kényelem és az elegancia. Minden schweizi ember át van hatva attól a tudattól, hogy a külföldit teljes mértékben ki kell elégíteni, mert Schweiz lakossága existenciájának a külföldi ember pénze az alapja. Évente több száz ezer idegen fordul meg Schweizban. Legtöbbször vannak az angolok, utánuk következnek a németek, franciák, amerikaiak és a magyarok. Minden szállodában legalább három nyelven beszél a személyzet és pedig: angolul, németül és franciául.

Mint előbb említettem, Schweiz létalapja az idegenforgalom, de ne higgye azért senki, hogy tanyaságában nem tesz a lakosság mást csak várja az idegent, hogy azt fogadhassa. Korántsem.

Az egész országot mintha kéményhálózat venné körül, nyüzsög ott a gyár, kattog a gép s szorgoskodik sok millió munkás tenyere. Az órapár, a selyemgyártás, a csokoládé és a cacao gyárak hazájának központjának nevezhetném ezt a bájos országot, mely különösen e három termékével viszi el a schweizi ipar és kereskedelem dicsőségét a széles nagy világba.

Ahová néz, ahová lép az ember, mindenütt azzal az előzékenységgel találkozik, amely kellemes ellenértékét szolgáltatja a sok pénznek, melyet a külföldi Schweizban elkölt. Kellemesen lepott meg pl., hogy egy kerti vendéglőben étkezve, ahol egy kis polgári-zenekar játszott, hozzám lépett a karmester és elém tette a zenekar programját, azzal a felhívással, hogy válasszak, hogy melyik darabot kívánom hallani. A műsoron vagy 200 zeneselem szerepelt, hűres operák és operettek áriái, de voltak magyar számok is! A zene egyébként is nagy szerepet játszik a külföldiek szórakoztatásában, mindenütt, ahol idegenek kerülnek össze, kitűnően szervezett zenekarok vannak; amelyek nivón álló muzsikát produkálnak. Zenekarok szórakoztatják az utast a kiránduló hajókon is.

Az évente Schweizot elárúsztó több millió idegen páratlan jólétet biztosít az országocskának. A szabad Schweiz nem ismeri a koldus szegénységet, a nyomort.

Itt mindenki megkeres annyit, hogy rendszeresen megélhessen, itt mindenkinek módja van arra, hogy a kenyérért megdolgozhasson. Az idegenek hozzák, szórják a pénzt és Schweiznak gondja van arra, hogy az idegen a pénzéért minél többet lásson, halljon és kapjon.

Elmélkedvén mindezek fölött, önkénytelenül is eszembe jut Magyarország az ő elragadó természetű szépségének sokaságával, az ő gyönyörű fürdő- és üdülő-helyeivel és az élnélhetőségével. Ha a külföld tudná, hogy mi minden szépet és érdekeset láthat Budapesten és környékén, a Tátrában, az erdélyi havasok között, a Balaton partján stb. ha gondoskodnánk arról, hogy természeti szépségeinknek, hire eljusson a külföldre is és ha berendezkednénk az idegen-forgalomra, akkor hozzánk is szívesen jönnének nyári pihenőre a külföldiek. Annál is inkább, mert nálunk ujat látta az idegen, aki rendszerint többször is bejárta már Schweizot és Európa nyaraló helyeit. Mikor kezd már a magyar kormány és az érdekelt körök egy olyan nagy akcióba, amely a külföld országutját megépítené a mi hazánkba is? Ha van ország, amely rászorult a kiránduló külföldiek pénzére és amely természeti szépségeiben is e pénz ellenértékét tudja nyújtani, úgy Magyarország bizonyára az!

kellene a későbbben jelentkező nagy számú növendék miatt minduntalan megszakítani s ismételtetni!

Másodszor minden mester a tanóra előtt legalább egy félórával mentse fel a tanoncot a napi munkától, hogy magát rendbe szedve tisztán, nyugodt kedélyállapottal, rendes időben megjelenhessen az iskolában. Mert mit tapasztaltunk erre vonatkozólag a múltban? A legtöbb tanonc negyed — félórai késéssel, piszkosan, lihegve érkezik az iskolába. Ennek pedig rendesen nem a tanonc, hanem a mester az oka, aki csak a tanítási idő kezdetekor engedi a tanoncot felkelni a munka mellől. Így az előkészület, a jövetel az iskolai idő rovására történik. Elképzelhető most, hogy az ilyen késett, fáradt tanonccal milyen tanítást lehet végezni. Hiszen ezeknek szükséges még egy fél óra a pihenésre s csak ezután lesznek képesek figyelmüket összpontosítani s szellemi munkát végezni.

Igen nagy akadály a harmadszor városunk iparoktatásának a tanoncok kevés magyarnyelvismerete. A tanoncok 50—60 százaléka idegen anyanyelvű. Addig természetesen eredményes tanítást végezni nem lehet, amíg a magyarnyelvben kellő jártasságot nem szereznek. Erre pedig a mai tanítási idő mellett két év szükséges. Ezalatt eltelik a tanoncok nagy része s midőn képes volna valamit a szakismeretekből elsajátítani, fel szabadul.

Itt hivatkozom a mesterek támogatására. Ebben lehetnének igazán a mi segítségünkre. A tanonc csaknem minden idejét a mester környezetében tölti. Ő vezetheti be legkönnyebben s leghamarabb a magyarnyelv ismeretébe. Nem is kell ehhez semmi különösebb módszertani tudomány, csak egy kis jó akarat és türelem. Ismertesse meg a körülötte levő tárgyak neveivel, alakjával, tulajdonságaival. Folytonosan magyarul beszéljen vele s tőle is követelje ezt meg. Helytelen kifejezéseit javítsa, azokért őt ki ne gúnyolja s így a mester családja körében rövid idő alatt elsajátíthatja a magyar nyelvet. És ekkor jól eső érzéssel elmondhatja, hogy én is hozzá járultam városunk iparoktatásának előmozdításához.

Többször tapasztaltam, hogy magyar családnak minden tagja a felfogadott román anyanyelvű tanonc kedvéért állandóan a román nyelvet használta. Hát engedelmet kérek, itt már a hazafias érzésre kell hivatkoznom. Városunk iparos osztálya, amely hazafiaságának mindenkor meggyőző tanujelét adta, egy tanonc kedvéért a magyarnyelvet a családjából ki nem űzheti. Hanem megtanítja a maga nyelvére s ezáltal nemcsak az iskolának, hanem a magyar hazának is hazafias szolgálatot tesz.

Ilyen gondolatokat ébresztett lelkemben a fent idézett mondat. Azért voltam bátor közölni azokat, mert a gondolat gondolatot ébreszt s ha sikerült másokat is ez irányban gondolkodásra ébresztenem, örömeimre szolgálna, ha azokat közölné, hogy így iparoktatásunk s ezáltal városunk műveltségi színvonalát legalább egy fokkal magasabbra emeljük.

Fogaras, 1908. szeptember hó 2-án.

Rákosi Ferenc.
ref. tanító.

H I R E K.

Kevés a pisztrang.

Általános a panasz, hogy a havasi patakokban kevés a pisztrang. A fogarasi piacon nagy ritkán, vagy általában nem kapható s ha kapható, akkor pedig méreg drága.

A havasokban is nagy ritkán juthat hozzá az ember, mert a patakokban tilos a halászat! Akit rajta esipnek, azt kegyetlenül megbüntetik; de természetesen az ellenőrzés — mint minden téren — ugy a halászat terén is nagyon lanyhán folyik s nincs szigorúan betartva.

Tilos a legeltetés! A kincstári erdőkben apró kis táblákon mindenütt olvasható, a falusiak a tilalom ellenére is legeltetnek.

Tilos az erdőből letört galyakat, száraz fákat összeszedni. Legelőszőr is összegyűjtik s hordják haza az erdőőrök. Éjjel pedig, mikor minden jólélek alszik 12—1 óra között hordja a letört galyakat, fákat haza csendesen, ovatosan, hogy észre ne vegyék a — falunépe.

Tilos a halászat a kincstári patakokban, a Bullea, Negoj, porumbáki patakokban s a cigányok mégis mit csinálnak. Ünnapnapokon elzárják a patak vizét, s az apró, kis pisztrangokat mind kifogdossák a patak lecsapolt vizéből.

Ugy-e bár nincs rossz gusztusok?! A fogarasi uri emberek ritkán, vagy egyáltalában nem juthatnak pisztranghoz, ők ingyen, könnyű szerrel élvezik. Sikerült egy ilyen cigánybandát lefűlennünk f. hó 25-én a románok Nagybaldogasszony napján s a hálót sikerült is tőlük elvenni és őket följelenteni.

Lám-lám, ha a fogarasi előjáróság élelmes lenne nagyon olcsó áron hozzájuthatna ilyen apró pisztrangokhoz s a helyett, hogy a cigányok szedik ki a patakokból az apró pisztrangokat, az állam vagy a kincstár révén nagyon olcsón hozzájuthatna s csinálhatna a saját hasznára halastavat Fogarason.

Azt szokták mondani, hogy „minden szentnek magafelé hajlik a keze.” Mi is tehát ebből az alkalomból: haza beszélünk, dolgozik bennünk a lokálpatriotizmus!

S végül csak azt kérdezzük, hogy szabad-e az apró, kis pisztrangokat kihalászni a havasi patakokból? H. Gy.

— **Mágnás nimródok.** Szokatlan jó idő járt a havasokban a mágnás nimródok zergevadászatára, akikhez még Gróf Draskovich Iván is csatlakozott. Az előkelő vadászok f. hó 2-án jöttek le a havasokról: 20 drb. zergét és 10 drb. űzet lőttek.

— **Erdélyi főispánok a belügyminiszternél.** Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, aki jelenleg tiszadobi birtokán nyaral, több erdélyi főispánt táviratilag magához rendelt,

hogy a választókerületek beosztásáról velük tanácskozzék. A főispánok ugyanis a belügyminiszter rendeletére a múlt nyáron közgazgatási konferenciákat tartottak megyéjükben a választókerületek tervbevett új beosztása tárgyában. Az ország több részében ezeket a konferenciákat az ősszel tartják meg s most egyelőre csak azok a főispánok referálnak a belügyminiszternek, akik már megtartott értekezletről számolhatnak be.

— **Feloszlott nemzetiségi egylet.** Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a balázsfalvi önkéntes tüzoltó egyletet feloszlatta, mert ez — így szól a belügyminiszter feloszlató rendelete — az alapszabályok ellenére a magyar állameszmével össze nem egyeztethető tevékenységet fejtett ki. Miután az egylet alelnöke vonakodott az egylet pénztárculcsait és a könyveket átadni, a főszolgabíró három csendőrral behatolt az egylet helyiségébe s elkobozta a pénzt, könyveket és az egyletnek román nemzeti színű szalaggal díszített zászlóját. Vármegyénkben is vannak ilyen fajta egyletek, amelyek román nemzeti cílokat szolgálnak, jó volna ha a főszolgabírák utána néznének az egyleteknek s velük szemben hasonló módon cselekednének.

— **Színészet.** Fehér Károly színtársulatának — mint értesülünk — aug. hó közepétől e hó végéig Baróton játszottak, nagy tetszést aratva. Szeptember hó 1-én pedig Nagyajtára mentek. Valószínűleg október hó 1-én pedig hozzánk jönnek Fogarasra. Jövő számunkban erre e tárgyra még visszatérünk s elmondjuk a mondanivalónkat röviden.

— **Szerencsétlen halál.** A múlt héten nagy szerencsétlenség történt Kőhalomban. A cséplőgép tetején egy 17 éves garasi százmunkás oly szerencsétlenül kapott egy kiugrott egér után, hogy lecsuszott a kevetőbe s a dob az egyik lábát leszakította. A hirtelen megérkezett orvosi segítség mindent elkövetett, azonnal bekötözte a borzasztó sebet, de nem volt megmenthető. Nehány órai kínlás után meghalt.

— **Csillaghullás.** Nem a katonákra gondolunk, nem szándékunk izgalomba hozni a kis leány sziveket. Nem avatkozunk senki szívügyébe, csupán konstatáljuk, hogy nem volt szerelmesebb hónap augusztusnál, mikor szerelmes a csillagos éj és lelkétüzét pazarul szórja a földre szélesenedes, derült éjszakában. Ezernyi csillag ragyogott oda fönn, ott ragyogott, ott villogott a mérhetetlen csillagpárhoz, melyek sűrűn hullottak a földre, épen mintha ide kötné őket valami. Talán a szerelem? Van szerelem az égen, van hiuság a földön, melyen szép is volt a havasokban az ugusztus éji csillaghullás.

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** A hadügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint az ideai ellenőrző szemlék elmaradnak. Ellenben elrendelte, hogy a tartósan szabadságot, vagy a szolgálatból, vagy a fegyvergyakorlatról elbocsátott legénységet különös gondal oktatásuk ki jelentkezési kötelességükre. A tiszti ellenőrzési szemléket az idén is a szokott időben tartják meg.

— **A füst és a por ellen küzdő egyesületek.** A köv. felhívás közzétételére kértok fel bennünket. Vidéki városaink folyton kapnak ajánlatot utcáknak olajjal való portalanítására. A füst és a por ellen küzdő egyesületek előkészítői figyelmeztetik a városokat, hogy költséges kísérletekbe most ne bocsátkozzanak, mert a fent nevezett egyesület közös költségen fog portalanítási eszközmentumokat végeztetni.

— A „Fogarasi Magyar Dalkör” f. hó 10-én azaz csütörtök este 8 órakor kezd megrendes próba óráit; az elnökség a működő férfi tagokat szíves és pontos megjelenésre — még e hét folyamán szétküldendő meghívókon kívül — ezuton is felkéri; ugyanakkor választmányi gyűlést is tart.

— Inasiskolai beiratások. A városi iparos- és kereskedő-tanonciskolába a beiratások f. hó 11 és 12-én d. u. 5—7 s vasárnap 13-án d. e. 9—11 órakor történnek. A felvételi díj (3, illetve kereskedő-tanoncokért 6 korona) a beiratás alkalmával az igazgatónál fizetendő.

— Fogadó órák. A magyar kir. állami főgimnáziumban az 1908—9. iskolaév szept. 1-ével ujszokás lép életbe. Ugyan is minden hónap első teljes hetében s az ellenőrző, osztályozó konferenciákat követő hetekben a főgimn. tanári szobájában értekezhetnek a szülők hivatalosan a tanárokkal gyermekeik előmenetelére vonatkozólag. A tanártestület ezen útját biznyára jóleső örömmel veszik tudomásul a szülők; mert ezentul nyitva áll a házi nevelés közlekedése az iskolával s a szülők bővebben informálathatják magukat gyermekeik előmenetelére vonatkozólag. S ezzel az üdvös intézkedéssel megfog szünni az, hogy az osztályozások meglepő számban fogják feltüntetni a gyermekek tanulmányi előmenetelét, vagy hanyagságát a szülők előtt.

— Kigyulladt fatelep. Dobra községben Markovics és társa nagy fakereskedő cégnek a vasuti állomás mellett levő fatelepén óriási tűzvész pusztított. A tűz ismeretlen okból, a hajnali órákban ütött ki és a délelőtti órákban már félmillió köbméter tűzifa, a mi elszállításra volt előkészítve, állott lángban. A tűz oltás segítségére sietett a dévai, piski, szászvárosi és a marosillyei tűzoltóság is, de a vízhiány miatt keveset segíthettek.

— Ismét vasuti baleset. A gyöngyös—vámosgyörki vicinális vonalon könnyen végzetessé váló vonatkisziklás történt. A Gyöngyösre érkező vonat kocsjai közül eddig még ki nem derített okból hat teherkocsi fa- és porcellán-rakománnyal Vámosgyörk felé visszaszaladt. A kocsi a lejtős uton a legnagyobb sebességgel rohanva, Gyöngyöshalász őrháznál kiestek, az utszéli fákat kidöntve, a rakománnyal együtt szilánkokká zúzódtak. A forgalmat csakis átszállással tartják fenn. A vizsgálatot megindították. Emberéletben nem esett kár.

— Egy huszártiszt alapítványa. Az aradi Hadik-huszárok kapitánya, Schütz Ágost, királyunk osztrák uralkodói jubileuma alkalmából érdekes alapítványt tett. Ezer koronát ajánlott fel a közös hadügyminiszteriumnak azzal a rendeltetéssel, hogy kamatait évenként az első dragonyosezred legrégebben szolgáló altisztje kapja. A derék huszárszázados az első számú dragonyos-ezredben kezdte katonai pályáját s erre való kegyeletes megemlékezéséből tette alapítványát. Schönaich hadügyminiszter megleghangu elismerő levéllel köszönte meg Schütz kapitány adományát.

— Állat az emberben. Szászvárosban az utóbbi időben több leánygyermeket ismeretlen tettes megrontott. A rendőrség lesbe állt és észrevette, midőn egy kilencéves kis leány Karner László 56 éves kifizárus lakásáról sirva távozott. A kis leányt vallatásra fogták és elmondta, hogy a kifizárus cukorral és kiffivel lakására csalta és merényletet követett el ellene. A nyomozás kiderítette, hogy

az elvetemült ember még 8 más kis leányt is megrontott. Karnert letartóztatták.

— Felhívás. Azon társadalmi bajok közül, melyek hazánk kulturáját, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az alkoholizmus és így mindenkinnek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népellenesség ellen indítandó küzdelemben részt venni. A magyar társadalom is kezdi belátni, hogy az alkoholelles küzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálhigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és a társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely néhány év óta az alkoholkérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonyági Egyesület alkohol-bizottsága, elhatározta, hogy f. évi okt. hó 5., 6. és 7-én a fővárosban tudományos alkoholelles tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődőket ezennel meghívja. A tanfolyam munkarendje a következő: Okt. hó 5-én: d. u. 6 óra, Dr. Entz Géza egyetemi tanár: *Az alkoholkérdés biológiai szempontból.* d. u. 7 óra, Dr. Korányi Sándor egyetemi tanár: *Az alkohol, mint kórokozó.* Okt. hó 6-án: d. u. 6 óra, Dr. Stein Fülöp: *Alkohol és agyműködés.* d. u. 7 óra, Dr. Baumgartner Izidor koronaügyész-helyettes: *Alkohol és bünteték.* Okt. hó 7-én: d. u. 6 óra, Rosenberg Augustina tanár: *Alkohol és iskola.* d. u. 7 óra, Giesswein Sándor országgy. képviselő: *Az alkoholkérdés szociálpolitikai jelentősége.* Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV., Mária Valeria utca 12.) tartatnak meg. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturegyesületek, valamint a munkásegysületek kiküldöttjei, továbbá tanárok, tanítók és főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett ingyen jegyben részesülnek. Felhívjuk mindazokat, kik hivatalos állásuk, vagy társadalmi működésüknél fogva a közegészségre, a népnevelésre és a népművelődésre befolyással bírnak, hogy ezen tanfolyamon minél nagyobb számban vegyenek részt. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasuti jegyet eszközünk ki. Jelentkezések az Általános Közjótékonyági Egyesület titkárához Dr. Lányi Márton urhoz (VI., Eötvös-utca 8.) intézendők. A tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. Csáky Albinné elnök, Lukács György alelnök.

— Magyar otthon. Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegáns berendezett szobák külön bejáratú, villanyvilágítással. Részágak, fürdők, kitűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— Az új országos vásárok Brassóban. A Hivatalos Lap mai száma közli: a kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi 46480. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Brassóvármegye területéhez tartozó Brassó r. t. városban a már meglévő két országos állatvásáron kívül minden év április hó második hetének szerda napján egy országos állatvásárárt az október 18 (Lukács) nap után csütörtök, péntek és szombatra engedélyezett országos vásárt közvetlenül megelőzőleg ezen országos vásár hetének hétfő, kedd és szerda napjain egy három napig tartó országos nyerstermék, gabona és vetőmag vásár tartassék.

— Köszönetnyilvánítás. Dr. Halász

László szeretett volt képviselőjelöltünk a szünidőző diákok táncmulatsága alkalmából 10, azaz tíz koronát küldött Halmy Gyula tanár főszerkesztőnkhez, hogy azt a jótékony cél javára illetékes helyen adja át. Midőn ezt a jótékony adakozást a rendezőség nevében megköszönjük, valóban nem mulaszthatjuk el, hogy meg ne említsük azon jószívűséget, mellyel Halász dr. Fogarast minden alkalommal elárasztja. Ez a jótékonyosság annak idején méltán megérdemli majd a viszontszolgálatot, amellyel hisszük és reméljük, hogy nem maradunk adósok Dr. Halász szeretett képviselőjelöltünkkel szemben.

— Erdőöri szakvizsgák. A földmivélsügyi miniszter rendelete szerint az erdőöri szakvizsgák 1908. okt. hó 19-én fognak megtartatni Brassó és Nagyszebenben. Erdélyben tartanak még vizsgálatokat Kolozsvárt is. A folyamodványokat 1908. szept. 30-ig kell benyújtani ahhoz a kir. erdőfelügyelőhöz, akinek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

— Megszűnt a zarándokolás. Julius hó 1-től egészen augusztus hó 20-ig nem volt olyan nap, hogy turisták, kiránduló társaságok föl ne keresték volna a Bullea tavat és a Negojt. Egyik expedicio le, másik föl, ez így ment még az esős időben is. Most remek, de hűvös idők járnak s aug. 20-tól kezdve megszűnt a zarándokolás is s most már a remek helyet nem keresik föl egészen jövő év július haváig, mert most már télkabátban kell fölmenni oda s napközben is fűteni kell a menedékházban.

— Kézrekerült a brassói dinamitmerénylet tettese. A brassói közuti vasut egyik kocsija ellen dinamitmerényletet követtek el a múlt hónap vége felé. A nagy szerencsétlenséget azonban, melyet a robbanás előidéztet volna, meghiúsította a véletlen. A dinamit lecsuszott a sinekről s a kocsis utasai megmenekültek a biztos haláltól. A brassói rendőrség lázasan kutatott merénylet után, kit végre is sikerült kézrekerítenie. Oravicán ugyanis a brassói rendőrség megkeresésére letartóztattak egy Bokor Albert nevű, a brassói közuti vasutból elbocsátott mozdonyvezetőt. Bokor a vasutal szemben elvesztett egy 900 koronás pert s e fölötti elkeseredésében követte el a merényletet. Még a letartóztatása előtt kiderítette a rendőrség, hogy Bokor fenyegetőzött a közuti vasut ellen és azon a mozdonyon, amely ellen a merényletet elkövette, éppen Váraljai mozdonyvezetőnek kellett volna ülnie, ki a kilencszáz koronás pörben ellene vallott. Az oravicai csendőrség a letartóztatás alkalmával hat darab Nobel-féle dinamitot talált Bokornál, kit csendőri fedezettel Brassóba vittek.

— Tolsztoj szenzációs írása. Pétervári hírek szerint Tolsztojtól nemsokára szenzációs irat jelenik meg azon adatok alapján, melyeket Tolsztoj politikai foglyoktól s egyéb raboktól kapott az orosz börtönökben uralkodó rettenetes állapotokról s mely iraton az orvosok szigorú tilalma dacára egyre dolgozik. Az irat külföldi lapokban fog megjelenni s hajmeresztő részleteket fog tartalmazni.

— Kitiltott roman tankönyv. Apponyi Albert gróf vall. és közokt.-ügyi miniszter az 1883. évi XXX. t.-c. 49. szakasza alapján kitiltotta Magyarország összes középiskoláiból a következő tankönyveket: Joan Papea. Dr. Constantin Lalea, Carte de cötire pentru classe I. si II. gimnaziala si reala seminare pedagogice si scoale superioare de fete doila

V. Brasov. E könyvek azért tiltattak jki, mivel egyetlen olvasmányt sem nyújt a hazai történelemből; a helységnevek írásában határozottan rosszhiszemű eljárás tapasztalható; több közjogi botlást tartalmaz.

— **Gyermekek bélhurutja és védekezés ellene.** Kimerítő statisztika hiteles adatai szerint, az első gyermekév halálzásainak 60—70%-a az emésztő szervek megbetegedéseire esik. Hogy ezek a megbetegedések a hibás táplálkozásból erednek: nem szorul bizonyításra. A nyári forróság, a máskor sem megbízható tejben ilyenkor nyüzsgő baktériumok, az általuk okozott vegyi bomlása a tejnek, alig észrevehető indispositió a gyermeknél és beköszönt minden rémével a rettegett bélhurut, az orvosoktól találcán gyermekcholerának bélyegzett betegség. A különben oly nagy tápláló értékű tejtől. De azért adjunk táplálékot a gyermeknek; csak hogy olyat, a melyik nem bomlik, a melynek állandó összetételét sem hőmérsék, sem helyi viszonyok megváltoztatni nem képesek: az alpesi tejből készült, abszolút tápláló becsü és soha sem bomló Nesztlélisztet. Dr. M. E.

— **A belügyminiszter és hadgyakorlatok.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter leiratot intézett azokhoz a dunántúli vármelegyékhez, amelyek az idej királyhadgyakorlatok színhelyei lesznek. A leiratban a belügyminiszter figyelmezteti a hatóságokat, hogy a katonai gyakorlatok alkalmával tegyék meg a szükséges egészségügyi óvintézkedéseket és pedig jelöljék meg azon kutakat, amelyeknek vize iható, továbbá az egyes községekben esetleg fellépő fertőző betegségeket ne csak a hatósági, hanem a katonai orvosoknak is jelentsék be.

— **Egy nagy fatelep pusztulása.** A háromszéki megyei Kovászna község vasútállomása közelében, mintegy négy kilométernyi hosszúságban húzódó fatelep, mely a Groedel-cég tulajdona, kigyuladt. Este nyolc óráig mintegy tízezer koosirakomány fa pusztult el. A vízhiány, valamint a szélvész miatt a tűz lokalizálására gondolni sem lehetett. A tűz, mely a husz kilométer távolságban levő Kézdivásárhelyről is jól látható volt, a közelben levő falvakat is nagyon veszélyeztette. Ki, mi okozta a tüzet, még nem tudni.

— **A revolver.** Szentessy Rudolf sápadt arccal kelt fel a kártyaasztal mellől. Az az átkozott 32 levelű biblia elvette ősei hagyományának utolsó még meglevő részét. Most már semmije sincs, sajnányosabb, mint az utolsó koldus. Sápadt, fáradt mosollyal simította végig homlokát, aztán köszönt a szerencsés nyerőnek és kitámolygott a kártyaszobából. Amíg az utcára ért, végig gondolta hogy mit kell cselekednie. Hisz már annyi példa mutatta előtte az utat, szinte maga előtt látta a másnapi fővárosi lapok szenzációs híreit: „Öngyilkos mágnás.“ „Elkártyázta a vagyonát. . .“ Eh hátha ez volt a fátuma, hát jöjjön, aminek jönnie kell! Megtapogatta zsebét és szinte megkönnyebbülten sohajtott fel, kis buldog revolvere nála volt. Pest utcai némák és üresek voltak, csak a sarkon sétált fel s alá a kötelességet híven teljesítő rendőr. Megismerte Szentessyt, szalutált neki és azzal tovább robotolt. . . Most egy zenés kávéház előtt haladt el az öngyilkos jelölt. Tomboló szenvedélyű, izgató zene, vihogás, vad lármá hangzott ki a szürke utcára. Szentessyt egy percre megragadták a mult emlékei. Mogállott a kávéház előtt és habozott, vajjon bemenjen-e és még egy utolsó mulasson. Aztán ki tudja mi lesz?

Már a másik percben benn is volt. Egy percre elkábult az erős világitástól, a másik percben azonban már otthon érezte magát. — Szervusz Rezső! . . kiáltotta feléje éles, visító hangon egy vézna fiatalember, valami eladósodott bárócska, aki minden pénzét szép asszonyokra és lovakra költötte. Szentessyt megszálta valami az akasztófa humorból. Odament a kis báróhoz, leült az asztala mellé és égő rumot rendelt. Egy hajtásra kiürítette. . . Sic transit gloria mundi. . . Azzal észrevétlenül kinuzta zsebéből a revolvert. Kis jószág volt az, befért a tenyerébe, nem árulta el valami szokatlan csillogás. Kedve lett volna elénekelnie a „Koldusgróf“ nótáját: Ez itt egy revolver . . . Az a revolver pedig a Sitting és Bull gyártmánya volt, ahol mindennemű vas és acél oikkek a legjutányosabban kaphatók. . . Excelsior. Sic itur ad astra. . .

△ **Aki sikerrel akar hirdetni,** forduljon az „Általános Tudósító“ (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körut 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője, Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

△ **Az új végrehajtási törvény megszüntetése** alkalmával megjelent a nagyfontosságú és mindenkit érdeklő törvény rövid kivonata és népszerű ismertetése. Kapható: Thierfeld Dávid könyvkereskedésében. Ára 40 fill.

△ **Emésztési zavar tudóbajoknál** egyike a legkellemetlenebb komplikációknak. Ezen betegek, kik a legjobb táplálkozására vannak utalva, az étvágy megszűnése nagyon megdöbbentő körülmény, melynek folytán a különben jó eredménnyel használt creosotkészítmény, mely a gyomrot megterheli és kellemetlen ízű, a beteg által nem szívesen vétetik. Szerencsére létezik egy creosotkészítmény, mely mindezen kellemetlen bajokat elmulasztja. A „Sirolin-Roche“ nem zavarja az emésztést s kellemes ízénél fogva étvágytalan betegek is kedvelik. A gyomor működésére a legjobb hatással van. Kapható minden gyógyszerárban.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az „Általános Tudósító“ (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körut 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője, Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

A Ferenc József-
téren egy

butorozott szoba

KIADÓ.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Dezsán község előljáróságától.

Szám 1195—908. kj.

Árverési hirdetmény.

Alólirt község előljárósága közhírre teszi, hogy Dezsán község tulajdonát képező mivelés alatt álló 817 k. hold és 792 k. hold erdő, összesen 1609 k. holdra kiterjedő és az eddigi bérlőtől elvont vadászati joga 1902. évi szeptember hó 27-én d. u. 2 órakor Dezsán község házában megtartandó nyilvános árverésen 1908. év augusztus hó 1-től kezdődő és 1914. év július hó 31-éig terjedő, vagyis egymásután következő 6 évre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Árverési részletes feltételek a hivatalos órák alatt a vajdarécei körjegyzői irodában megtekinthetők.

Dezsán, 1908. augusztus 27-én.

A községi előljáróság.

KIADÓ
= üzlet-
helyiség.
Bővebbet:
Hermann gyógyszerárban.

A LEGKAPÓSABB POLITIKAI
NAPILAP:

Az Ujság.

Főmunkatársak:

Herceg Ferenc, Kenedi Géza,
Kóbor Tamás, Kozma Andor,
? ? Mikszáth Kálmán. ? ?

Felelős szerkesztő:

Gajári Ödön.

Társzerkesztő:

Dr. Ágai Béla.

Előfizetési árak:

Egész évre	28 kor.
Félévre	14 kor.
Negyedévre	7 "
Egy hónapra	2.40

Hetente ASSZONY és GYERMEK melléklet.

Megrendelő cím:

„Az Ujság“ kiadóhivatala
Budapest, Rákóczi-ut 54.

„Az Ujság“ olvasóterme a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

MINIMAX tűzoltó készülék.

Kezdődő tüzeknél kiválóan bizonyult. Százazretket lehet megmenteni csekély befektetéssel. Feltétlen szükséges minden kereskedésben, raktárban, — gyárban, pincében, gazdasági raktáraknál, cséplőgépeknél. Könnyen és biztosan oltja a legerősebb égésű tüzeket, pl. kőolajt, kátrányt, benzint, terpentint. 10.000-nél több eset fordult elő, ahol a Minimax tűzoltókészülékkel mentették meg vagyontukat.

Kezelése rendkívül egyszerű.

Nagy készülék ára . . . 80 Kor.

Kis 60

Megyei főelárúító:

Thierfeld Dávid,
könyvkereskedő, Fogaras,
ahol meg is tekinthető.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, a Senchea-féle házban

Férfiszabó termet

rendeztem be s ugyanitt nagy raktárt tartok bel- és külföldi szövetekből.

Sok évi tapasztalataim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy elegáns szabásom, olcsó árain, pontos és jó kiszolgálásom által a nagyérdemű közönség igényeinek minden tekintetben megfelelehetek. Szives pártfogást kérve, maradok

kiváló tisztelettel

IZSÁK BENŐ,

angol-dívat szabó.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

CSEMEGESZŐLŐT

legszebb fehér és piros chasselas 5 kilónként 2 koronaért, óriási őszibaraokot 2 koronaért, finom fajalmát, zamatos körtét és szilvát 2 koronaért szállít:

MÜLLER I. szőlőtelepe,
Klakunhalas.

Világkiállítás St. Louis 1907.
"GRAND PRIX"

Tisztíts csak

Globusz
fémfiszítókivonat

A legjobb fiszítószer a világon

Jobban tisztít, mint más fémfiszítószer

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Vározi-körút 63.

Által a legjutányosabb átak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, vőmalmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-FÉLE TÉGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák! — Alapított 1864.

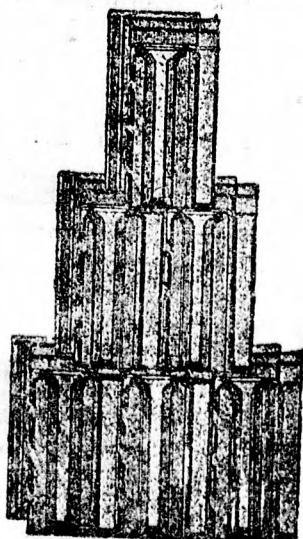
50 millió évi gyártás!

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

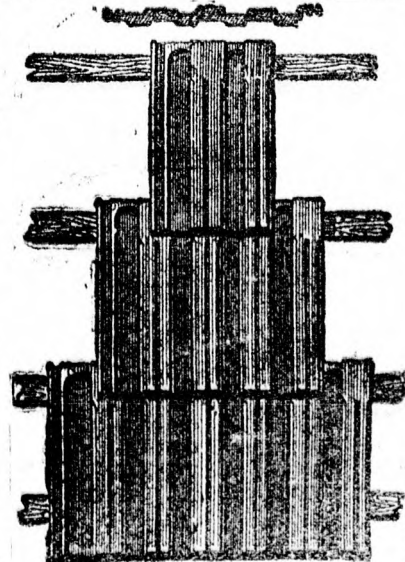
VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalm. biztonsági átfedő-cserepek. Legelőcsőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserep 272. szám.

Zsombolyai gyártmány. — Szab. biztonsági préselt átfedő cserep 253. sz.

"METEOR" szálloda

Budapest, Erzsébet-körut 6.

Tulajdonos:
Rendes Szidor.

120 kényelmesen berendezett szoba. Meleg-vizfűtés. Teljes 24 órás liftszolgálat. Vacuum-Cleaner. Fürdők a házban. Szállodai automobil. Szalonok, társalgók.

Figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Feltétlen tisztaság. Fekvés a Keleti és Nyugati pályaudvar között. A technika minden vívmányaival felszerelve. A város központján.

☛ SZOBÁK 4 KORONÁTÓL. ☛

Eladó

a Görög-utca 15. sz. a. kert

— (Dr. Szabó György-féle telek.) —

Felvilágosítást ad:

Dr. Szabó Richárd,
Kolozsvár, Mikó-u. 27. sz.

Egy teljesen új

kredenc

olcsó áron

ELADÓ.

Bővebbet

☛ a kiadóhivatalban. ☛

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküllöm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kómagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszocserjéket, gyümölcsfa vadonocokat, sövénynek valót, tülevelű fakat, rózsákat stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Az Apaffy utca 14. sz.
alatti ház

**szabad kézből
eladó,**

esetleg november hó
1.-től bérbe is adatik.

Érdeklődők az
alólirott társaság
kezelőségé-

hez **Bráza** (u. p. Vajdaréese)
sziveskedjenek
felvilágosításért
fordulni !!!

Fogarasi és Háromszéki fatermelő r. t.

PÉNZ

TELEFON

kieszköziünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelezvényre 10—30 éves törlesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdezősködésnél okvetlen megírandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. **Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.**

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcsahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legolcsóbban folyósíthatunk. Kérdezősködéshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törvysz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.